

[Estrup]

det hedder i forslaget, forskudsløn er en gammel socialdemokratisk kongstanke, som bl.a. fru Ritt Bjerregaard arbejdede med i sin tid som undervisningsminister. I og for sig er princippet tillokkende. Der kan anføres mange gode argumenter for, at man gennem en eller anden type lånearrangement skal have mulighed for at flytte indkomst i livsforløbet fra de erhvervsaktive år til uddannelsesårene, men problemet, som også den tidligere socialdemokratiske undervisningsminister måtte give op over for, vedrører beskatningen ved tilbagebetaling. Man kan ikke undgå at få marginalskatteprocenter, som nærmer sig de 100 og dermed fjerner stort set ethvert incitament til at have en indtjening over dagpen-geniveau.

I den foreliggende udformning af princippet når man i hvert fald, så vidt jeg kan se, op på en marginalskat på 80-90 pct. eller derover, og det enten fjerner erhvervstilsyndelsen eller fører til krav om øget løn til akademikere og andre langtidsuddannede.

I det hele taget synes jeg ikke, at problemerne for de lange uddannelser løses. Efter de to første år er man henvist til ren lånefinansiering, ganske vist en human sådan, og det er selvfølgelig en fordel, specielt sammenlignet med de nuværende statsgaranterede banklån, men får det studerende i de videregående uddannelser til at kvitte erhvervsarbejdet i større omfang? Det tvivler jeg på.

Tilbagebetaling efter uddannelsens afslutning vil virke afskrækkende, og specielt løser det ikke det problem, som er knyttet til specialeskrivning. Det er væsentligt, at uddannelsesstøtten er høj i de første studieår, der er præget af usikkerheden, men lige så væsentligt er det, at uddannelsens afslutning og specialeskrivning kan ske uden tyngende erhvervsarbejde. Derfor må støtten være maksimal i hvert fald det sidste halve år af uddannelsen.

Det, som gør mig mest betænkelig, er, at beslutningsforslaget fjerner ungdomsydelsen. Det er selvfølgelig udmærket, at uddannelsessøgende mellem 16 og 18 år kan få uddannelsesløn, også selv om det kun bliver 60 pct. af maksimum. Men hvad med de 16-18-årige, som ikke er under uddannelse eller har fået arbejde, og hvis forældre hører til de socialt dårligt stillede? De mister ungdomsydelsen uden at have fået noget i stedet. Det kan ikke være meningen, at 16-18-årige kun

har ret til en ydelse, hvis de passer ind i fastlagte båse i uddannelsessystemet. Denne del af forslaget kan simpelt hen ikke være gennemtænkt. Efter det radikale venstres opfattelse er det tværtimod nødvendigt, at man sikrer alle unge en fast grundydelse. Vi ønsker, at der også for unge bliver taget fat på princippet om borgerløn.

Trods disse lidt kritiske bemærkninger vil jeg gerne ligesom andre slutte med en ros til socialdemokratiet for dette forslag. Der er mange spændende tanker i forslaget, og der er virkelig gjort forsøg på at give en fylldig dokumentation af virkningerne. Jeg vil gerne fremhæve, at det er sobert, at man har forsøgt at lave et finanspolitisk neutralt forslag og ikke er gået ind i overbudspolitik.

Når jeg alligevel sidder tilbage med uafklarede spørgsmål, skyldes det først og fremmest, at området er uoverskueligt. I den forbindelse må vi nok se på, hvordan det er med den finanspolitiske neutralitet efter budgetoverslagsårene. Det er jo ikke bare de uddannelsessøgende, men også staten, der med dette forslag skal lånefinansiere uddannelseslønnen. Hvad er det for en statsfinansiel regning, der ligger til os på længere sigt?

Det radikale venstre må tage forbehold over for forslaget i dets nuværende udformning, men vi indgår meget gerne i en diskussion om det, først og fremmest med det sigte nu at få gjort noget effektivt for at forbedre uddannelsesstøtten.

Bente Juncker (CD):

De studerendes økonomiske situation er i dag sådan, at mange må tage meget omfattende erhvervsarbejde med deraf følgende meget lange studietider eller er tvunget til at optage studielån allerede fra studiets begyndelse.

Centrum-demokraterne ønsker en reform af uddannelsesstøtten, som dels medvirker til en effektivisering af de videregående uddannelser, dels bidrager til at begrænse gældsbyrden efter endt studietid. Derudover bør en SU-reform udformes således, at det samlede SU-beløb plus en vis egenindtægt giver rimelige eksistensmuligheder.

Derimod er vi i CD betænkelige ved at indrette SU-systemet sådan, at det gøres til styringsinstrument for uddannelserne. Vi ser en ulempe i, at det socialdemokratiske for-